

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A külkereskedelem állami szabályozása - Vámok

Kovács Norbert
SZE, Gazdálkodástudományi Tanszék
Győr, 2007.október

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A protekcionizmus

- A kereskedelempolitika azon cél- és eszközrendszere, mellyel az állam biztosítani és javítani kívánja az ország világpiacon versenyképességét, előnyben részesítve a hazai termelőket a külföldiekkel szemben.

Milyen kiváltó okai lehetnek a protekcionista kereskedelempolitikai eszközök alkalmazásának?

- **Fejlődésben lemaradt országok vagy iparágak felzárkóztatása**
 - **A termék-életgörbe hanyatló szakaszában lévő terméket előállító, versenyben alulmaradó ágazatok védelme.**
 - **Recesszió idején erősödhet az igény az állami beavatkozásra**
 - **Politikai, nemzetbiztonsági, ellátási okok – stratégiai iparágak védelme, hadiipar védelme**
 - **Fizetési problémák enyhítése**
-

A protekcionista kereskedelempolitika legfontosabb eszközei

- **Vámok**
 - **Kontingensek (mennyiségi korlátozások)**
 - **Szubvenciók**
 - **Devizapolitikai eszközök**
 - **Egyéb eszközök**
-

Hogyan definiálható a vám?

- **A vám egy olyan adó, melyet az országhatáron áthaladó áruk után kell fizetni.**
- **A legfontosabb kereskedelempolitikai eszköz az állam kezében – kereskedelem-terelő hatása, valamint exportot és importot befolyásoló hatása miatt.**
-
- **A vámok segítségével megkülönböztetik a termékeket azok származási helye és termelője szerint.**
- **A forgalmazó szempontjából költség hatásmechanizmusa: megtérülés – árak – cserearányok – belső piaci folyamatok**

Mire gyakorol hatást az alkalmazott vámok szintje és szerkezete?

- **A hazai termelésre**
 - **A hazai fogyasztásra**
 - **A költségvetési bevételekre**
 - **A jövedelmekre**
 - **A hazai piaci viszonyokra**
-

A vámok diszkriminatív hatásai

- **Hátrányos helyzetbe hozza:**
 - **A külföldi termelőket a hazaiakkal szemben**
 - **A hazai fogyasztókat a külföldiekkel szemben**
- **Árucsoportonként, illetve áru-fajtánként eltérő tarifát alkalmaz**
- **Jogi értelemben – ha a vámtarifák származási ország szerint is megkülönböztetik a terméket**

Kereskedelempolitikai szempontból a vámok lehetnek:

- **Autonóm vámok**
 - **Egyoldalú megállapítás**
 - **Saját célkitűzésekhez való igazítás**

- **Szerződéses vámok**
 - **Közös megegyezés**
 - **Nincs tetszőleges változtatás!!**

Gazdaságpolitikai szempontból a vámok lehetnek:

▪ Fiskális vámok

- **Költségvetési bevételek növelése!!**
- **Nem elsősorban forgalomkorlátozás a cél.**
- **Alacsony mértékűek.**

▪ Védővámok

- **Kereskedelempolitikai célok közvetlen szolgálata**
 - Nevelővámok
 - Piacbiztosító vámok
 - Devizavédelmi vámok
 - Retorziós vámok
 - Antidömping vámok
 - Kiegyenlítő vámok
 - Preferenciális vámok

Védővámok szerepe

- **Nevelővámok**
 - fejletlen iparágak védelme – amely még kialakulóban van, komparatív előny lehetőségét magukban hordozzák
 - **Piacbiztosító vámok**
 - Hazai jövedelem védelme
 - **Devizavédelmi vámok**
 - Külső egyensúly helyreállítása
 - **Retorziós vámok**
 - Devizavédelmi vámokra adott válasz
 - **Antidömping vámok**
 - Kiegyenlíti a dömpingár és a világpiaci ár közötti különbséget
 - **Kiegyenlítő vámok**
 - Exporttámogatás hatásának csökkentése
 - **Preferenciális vámok**
 - Átlagosnál kedvezőbb feltételek teremtése
-

A vám megállapításának formája szerint:

- **Értékvám**
 - **A vámárú pénzben kifejezett értékének százalékában szabják meg**
- **Mértékvám**
 - **A természetes mértékegység százalékában**
- ◆ **Csúszóvám**
 - **A mindenkori belföldi- és világpiaci ár különözete**

A vám érvényességének időtartama alapján lehet

- **Állandó**
- **Ideiglenes**
- **Szezonális**

Effektív vám és Nominális vám

▪ Nominális vám

- Mennyivel emelkedik a termék ára a vám bevezetésének következtében?
- A végtermék százalékában határozzuk meg!!

▪ Effektív vám

- Ténylegesen mekkora az importtal versengő hazai termelők védelme védelme.
 - A hazai hozzáadott érték százalékában határozzuk meg!!
-